

HÖGSTA FÖRVALTNINGSDOMSTOLENS DOM

Mål nr
4325-11

meddelad i Stockholm den 2 mars 2012

SÖKANDE

Se bilaga 1

Ombud: AA, LRF Konsult Juridiska Byrån
Brunnsgatan 5, 611 32 Nyköping

KLANDRAT AVGÖRANDE

Regeringens (Miljödepartementet) beslut den 31 mars 2011, M2007/4823/Ma/M, avseende överklagande i fråga om vattenskyddsområde för Öresjö vattentäkt, Borås, Ulricehamns och Herrljunga kommuner, se bilaga 2

SAKEN

Rättsprövning

HÖGSTA FÖRVALTNINGSDOMSTOLENS AVGÖRANDE

Högsta förvaltningsdomstolen förklarar att regeringens beslut ska stå fast.

YRKANDEN M.M.

Sökandena yrkar att Högsta förvaltningsdomstolen upphäver eller ändrar regeringens och länsstyrelsens beslut om inrättande av vattenskyddsområde för Öresjö vattentäkt. De anför bl.a. följande. Avgränsningen av skyddszonerna strider mot 7 kap. 25 § miljöbalken, 2 kap. 15 § första stycket regeringsformen samt art. 1 i första tilläggsprotokollet till Europakonventionen. Vattenskyddsområdets primära och sekundära skyddszoner är betydligt större än vad som är sakligt motiverat. Avgränsningen av den primära skyddszonen har gjorts på ett

Dok.Id 116695

Postadress
Box 2293
103 17 Stockholm

Besöksadress
Birger Jarls torg 13

Telefon
08-561 676 00

E-post:
hogstaforvaltningsdomstolen@dom.se

Telefax
08-561 678 20

Expeditionstid
måndag – fredag
08:00-16:30

bristfälligt underlag vad gäller rinntiderna i Öresjön. Länsstyrelsens beslut har utgått från ett av kommunen ingivet förslag där rinntiderna har uppskattats utifrån en förenklad schablon. Denna uppskattning har senare visat sig avvika kraftigt från de faktiska förhållandena. De felaktiga beräkningarna av rinntiderna i Öresjön medför även att avgränsningen av den sekundära zonen blivit felaktig. Skyddszonernas storlek innebär att ett stort antal mark- och sakägare har hamnat i en skyddszon med strängare restriktioner än vad som är sakligt motiverat.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Av 1 § lagen (2006:304) om rättsprövning av vissa regeringsbeslut framgår att en enskild får ansöka om rättsprövning av sådana beslut av regeringen som innefattar en prövning av den enskildes civila rättigheter eller skyldigheter i den mening som avses i artikel 6.1 i Europakonventionen. Enligt 7 § ska Högsta förvaltningsdomstolen upphäva regeringens beslut om det strider mot någon rättsregel på det sätt som sökanden har angett eller som klart framgår av omständigheterna. Detta gäller dock inte om det är uppenbart att felet saknar betydelse för avgörandet.

Rättsprövningen innefattar, förutom ren lagtolkning, även sådana frågor som faktabedömning och bevisvärdering samt frågan om beslutet strider mot kraven på saklighet, opartiskhet och allas likhet inför lagen. Prövningen omfattar också fel i förfarandet som kan ha påverkat utgången i ärendet. Om de tillämpade rättsreglerna är så utformade att det föreligger en viss handlingsfrihet vid beslutsfattandet, omfattar rättsprövningen frågan om beslutet ryms inom handlingsfriheten (jfr prop. 1987/88:69 s. 23–25 och 234).

Enligt 7 kap. 21 § miljöbalken får länsstyrelsen eller kommunen förklara ett mark- eller vattenområde som vattenskyddsområde, till skydd för en grund- eller ytvattentillgång som utnyttjas eller kan antas komma att utnyttjas för vattentäkt. Enligt 22 § samma kapitel ska länsstyrelsen eller kommunen meddela sådana föreskrifter om inskränkningar i rätten att förfoga över fastigheter inom ett vattenskyddsområde som behövs för att tillgodose syftet med området.

Mål nr
4325-11

Vid prövning av frågor om skydd av områden enligt kapitlet ska vidare enligt 25 § hänsyn tas till enskilda intressen. En inskränkning i enskilds rätt att använda mark eller vatten som grundas på skyddsbestämmelser i kapitlet får därför inte gå längre än vad som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

Högsta förvaltningsdomstolen gör följande bedömning.

Ett mark- eller vattenområde får förklaras som vattenskyddsområde av en länsstyrelse eller en kommun. När ett sådant beslut fattas ska dessutom sådana föreskrifter om förfoganderättsinskränkningar meddelas som behövs för att tillgodose syftet med området. Lagtexten innehåller ingen preciserad vägledning i fråga om hur stort område som kan behövas för skyddsändamålet, men av förarbetena framgår att avsikten är att ett vattenskyddsområde normalt bör vara så stort att garantier skapas för att råvattnet efter ett normalt reningsförfarande kan användas för sitt ändamål. Det anges vidare att de höga strömningshastigheterna i ytvatten emellertid gör att ett fullt effektivt skydd kan uppnås endast om skyddsområdet ges en sådan omfattning att det omfattar hela eller väsentliga delar av tillrinningsområdet. Ett godtagbart skydd kan dock ofta skapas även om skyddsområdet ges en mera begränsad omfattning (prop. 1997/98:45 s. 93 f.).

I målet redovisas skilda uppfattningar om vilken beräkningsmetod som kan vara den mest ändamålsenliga för bedömningen av hur stort skyddsområdet bör vara för att tjäna sitt syfte. Sökandena har för sin del anfört att den metod som de förespråkar tar hänsyn till förhållandena på platsen på ett bättre sätt än den av länsstyrelsen använda metoden. Det har dock inte framkommit i målet att den bedömning som gjorts och det underlag den vilar på strider emot vad som anges i 7 kap. 25 § miljöbalken om den intresseprövning som ska göras i ärenden av förevarande slag.

Det har i övrigt inte kommit fram att regeringen vid beslutsfattandet skulle ha felbedömt fakta eller överskridit gränserna för det handlingsutrymme som föreligger i ärendet eller att det vid handläggningen har förekommit något fel som kan ha påverkat utgången i ärendet.

Det framgår inte heller klart av omständigheterna i målet att beslutet på något annat sätt strider mot någon rättsregel. Regeringens beslut ska därför stå fast.

Mats Melin

Karin Almgren

Eskil Nord

Annika Brickman

Kristina Ståhl

Ann-Charlotte Borlid

Föredragande justitiesekreterare

Avd. I

Föredraget 2012-02-08